

Visitationsrutin VO Psykiatri - etik och säkerhet

Förändringar sedan föregående version

Inga ändringar.

Sammanfattning

Riktlinje och instruktion för hur kläder och tillhörigheter får genomsökas i samband med psykiatrisk vård, för att tillse att patient inte bär med sig farliga föremål in på akutmottagning eller avdelning.

Innehållsförteckning

Bakgrund och syfte	2
Förutsättningar.....	2
Ansvar	2
Omfattning.....	2
Lagstiftning	2
Samtycke	3
Dokumentation	3
Personals kompetens	3
Patientens integritet	3
Eftervård	3
Utförande.....	4
Bedömning och beslut om kroppsvisitation eller ytlig kroppsbesiktning .	4
Besökande	4
Övervakade besök	4

Relaterade dokument 5

Bakgrund och syfte

I psykiatrisk verksamhet är det avgörande att följa noggrant fastställda rutiner för visitation och ytlig kroppsbesiktning för att säkerställa laglig och etiskt försvarbar praxis. Rutinen grundas på relevanta lagar och riktlinjer, såsom Lagen om psykiatrisk tvångsvård, Patientdatalagen och Socialstyrelsens föreskrifter.

Syftet är att säkerställa en professionell, respektfull och lagstyrd användning av visitation och ytlig kroppsbesiktning, för att balansera vårdbehov med patientens rättigheter, samtidigt som integritet och säkerhet upprätthålls.

Förutsättningar

Ansvar

VO psykiatri ledning tillser att rutin finns och revideras kontinuerligt. Respektive vårdenhetschef skapar förutsättningar för utförandet och ansvarar för att personal följer rutinen.

Omfattning

Denna rutin tillämpas i all psykiatrisk slutenvård och omfattar situationer där visitation eller ytlig kroppsbesiktning kan bli aktuellt för att säkerställa patientens och omgivningens trygghet. Den gäller för all personal involverad i sådana beslut och åtgärder i psykiatrisk verksamhet.

Lagstiftning

Rutinen baseras på bestämmelser i LPT-lagstiftningen (§21 och §23), vilket innebär att den omfattar samtliga patienter som vårdas på avdelningen.

21 § En patient får inte inneha:

- 1. narkotika, alkoholhaltiga drycker, andra berusningsmedel eller sådana varor som omfattas av lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor,*
- 2. sådana medel som avses i lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel,*
- 3. injektionssprutor eller kanyler, som kan användas för insprutning i människokroppen,*

4. andra föremål som är särskilt ägnade att användas för missbruk av eller annan befattning med narkotika, eller

5. annan egendom som kan skada honom eller henne själv eller någon annan eller vara till men för vården eller ordningen på vårdinrättningen.

Påträffas sådan egendom som avses i första stycket, ska den omhändertas.

23 § Om det är nödvändigt får en patient kroppsvisiteras eller ytligt kroppsbesiktigas för kontroll av att han eller hon inte bär på sig sådan egendom som avses i 21 § eller, när det gäller en patient vars rätt att använda elektroniska kommunikationstjänster är inskränkt, utrustning som avses i 20 b §. Om möjligt skall ett vittne närvara när åtgärden utförs.

23 a § Bestämmelserna i 21 och 23 §§ ska gälla alla som vårdas vid en sjukvårdsinrättning eller avdelning för sluten psykiatrisk tvångsvård. Lag (2014:522).

Samtycke

Sträva efter att få informerat samtycke från patienten. Om detta inte är möjligt, överväg om tvingande åtgärder är nödvändiga enligt lag.

Dokumentation

Dokumentera noggrant skälen bakom beslutet att genomföra visitation eller ytlig kroppsbesiktning. Dokumentera även resultatet av åtgärderna och eventuella reaktioner från patienten.

Personals kompetens

Se till att vårdpersonal som genomför visitation och ytlig kroppsbesiktning är kompetenta och har utbildning inom området. Utveckla och upprätthåll kontinuerlig utbildning för att säkerställa professionalitet.

Patientens integritet

Vidta åtgärder för att skydda patientens integritet och minimera den psykologiska påverkan av åtgärderna. Använd lämpliga och anpassade rum för att säkerställa diskretion.

Eftervård

Efter genomförd visitation, erbjud lämplig eftervård och stöd för att hantera eventuella negativa reaktioner eller upplevelser från patienten.

Utförande

Patienter får, om det bedöms nödvändigt, visiteras för att tillse att de inte bär med sig olämpliga föremål, se ovan exempel i § 21 LPT

Bedömning och beslut om kroppsvisitation eller ytlig kroppsbesiktning

Vid inskrivning och återkomst från permission bedöms om visitation ska genomföras, för att förhindra att farliga föremål kommer in på avdelningen. Bedömningen görs alltid, även om tillhörigheterna gått igenom på akutmottagning eller annan vårdenhet innan ankomst till vårdavdelning. Om en patient som vårdas frivilligt inte samtycker till beslut om kroppsvisitation ska ställning tas till om patient kan beredas vård på enheten på ett sätt som är säkert för patienten och medpatienter.

Före intagningsbeslut, men efter utfärdande av vårdintyg och kvarhållande-beslut, får beslut om visitation och ytlig kroppsbesiktning fattas av alla läkare. I övrigt ansvarar läkare med skriftlig LPT-delegation för beslutet.

Vid beslut om kroppsvisitation går två medarbetare tillsammans med patienten genom hans ytterkläder, skor och väskor. Patientens kläder undersöks och patienten får själv tömma och vända ut och in på sina fickor.

Åtgärden ytlig kroppsbesiktning bör endast användas i undantagsfall. Patienten ska klä av sig i närvaro av två medarbetare och den nakna kroppen, inklusive armhålor, hår och fotsulor ska granskas (patienten får ej vidröras). Även patientens kläder och väskor ska genomsökas.

Besökande

Besökare får aldrig visiteras eller få sina tillhörigheter genomsökta, men de ska informeras om vilka föremål som inte är tillåtna på avdelningen. Verksamhetens ordningsregler kan dock ange att besökande måste lämna ifrån sig ytterkläder och väskor. Om besökande vägrar detta kan de nekas att komma in på avdelningen. Finns misstanke om att besökande kommer att lämna över något otillåtet till patienten ska besöket vara bevakat efter beslut om besöksinskränkning. Efter besöket kan, enligt ovan, patienten visiteras.

Övervakade besök

Ett övervakat besök ska vara under högst 15 minuter

Patienten ska inte ha någon närkontakt med den som kommer på besök

Besöket hänvisas till angiven plats på avdelningen för mötet och patienten kommer in efter tillsammans med den personal som skall vara med. Efter besöket går besökaren ut först.

Besökaren och patienten ska inte sitta bredvid varandra.

Personalen som är med under besöket får inte lämna rummet under tiden som besöket pågår.

Relaterade dokument

- [Säkerhetsplan vid hot och våld inom VO Psykiatri](#)

Information om handlingen

Handlingstyp: Riktlinje

Gäller för: Psykiatri

Innehållsansvar: Ulrika Juntorp, (ulrju3), Verksamhetschef

Granskad av: Ana Dinca, (anadi1), Överläkare

Godkänd av: Ulrika Juntorp, (ulrju3), Verksamhetschef

Dokument-ID: SAS9639-967991447-111

Version: 2.0

Giltig från: 2026-04-08

Giltig till: 2028-03-25